

„Biblioteka salonem szkoły” - innowacyjne działania i rola biblioteki szkolnej XXI w. Zastosowanie wybranych „dobrych praktyk” w bibliotece CKU w Kutnie.

W dn. 29-30 września br. uczestniczyłam w II Ogólnopolskim Zjeździe Nauczycieli Bibliotekarzy, zorganizowanym przez OUPiS ZNP w Łodzi w ramach doskonalenia zawodowego nauczycieli. Spotkanie odbywało się pod hasłem: „Biblioteka salonem szkoły”. Prelegenci i prowadzący warsztaty przekonywali, że biblioteka szkolna XXI w. nie jest już tylko wypożyczalnią lektur, ale również miejscem spotkań uczniów podczas zajęć i poza nimi, miejscem, w którym nauczyciele realizują wiele różnych zadań – organizują czas dzieci i młodzieży, przygotowują uroczystości, wystawy okolicznościowe, eventy, konkursy, gazetki szkolne itp. Biblioteka powinna być multizadaniowa, a bibliotekarze wielozadaniowi, ma być miejscem, w którym skupia się życie szkoły.

W pierwszym dniu zjazdu prelegenci w trzech odsłonach prezentowali przykłady dobrych praktyk – działań służących zachęceniu uczniów do korzystania z bogatej oferty biblioteki i promocji czytelnictwa, a także integracji społeczności szkolnej i współpracy ze środowiskiem lokalnym. Pokazywali również innowacyjne rozwiązania służące usprawnieniu i unowocześnieniu pracy bibliotekarza. Wspólnie z uczestnikami próbowali odpowiedzieć na pytanie: Co biblioteka, poza książką, może zaoferować uczniom?

Np. Dom Literatury w Łodzi, oprócz działalności wydawniczej, prowadzi warsztaty twórczego pisania i konkursy dla młodych twórców w różnych miastach województwa łódzkiego. Biblioteka Pedagogiczna w Łodzi jest, jak wskazywał tytuł prezentacji „nie tylko dla nauczyciela” i podejmuje liczne zadania nietypowe, propagujące czytelnictwo i poszerzające zakres współpracy ze środowiskiem lokalnym, np. Odjazdowy Bibliotekarz, Bibliotekarz na chodzie, Spotkania na Sofie, Senioralia, urodziny Reymonta i in. W swojej ofercie ma mnóstwo atrakcyjnych zajęć dla różnych grup wiekowych o ciekawej tematyce, np. „Cyberprzemoc – recepta na hejt”, „Łódź czterech kultur”, „Moda w dawnej szkole” ... Kolejni prelegenci (z Biblioteki Politechniki Poznańskiej) zaprezentowali sprawdzone pomysły na organizację atrakcyjnych eventów, przyciągających czytelników. Pokazali, że biblioteka to miejsce, gdzie można ciekawie spędzić czas, spotkać ciekawych ludzi, wziąć udział w wydarzeniach kulturalnych. Jak realizować inspirującą rolę biblioteki ? – np. poprzez organizację akcji wymiany książek (bookcrossing), konkurs na najchętniej czytaną książkę, noce bibliotek, spotkania z ciekawymi ludźmi, galerii biblioteki, prowadzenie DKF, DKK, klubu Ciekawych Wszystkiego itp. Wydarzenia organizowane w bibliotekach sprzyjają rozwijaniu kreatywności, nieszablonowego spojrzenia na świat i umiejętności pracy w grupie.

W kolejnej odsłonie prezentowano m.in. rolę multimediiów w bibliotece szkolnej. Na czym polega i czemu służy ta ważna sfera działalności bibliotek ?

1. Zdobywaniu informacji, poprzez dostęp do Internetu lub pakietu danych w urządzeniu mobilnym.

2. Uatrakcyjnieniu zajęć poprzez korzystanie z własnych urządzeń mobilnych.
3. Promocji biblioteki.
4. Zabawie, rozrywce, nauce.
5. Rozwojowi zawodowemu nauczyciela.

Prelegentka zachęcała do wykorzystywania zasobów Internetu w procesie kształcenia, wskazywała adresy stron i nazwy darmowych aplikacji, z których można korzystać. (np. Wolne Lektury, Polona, ISSU, Story Jumper, www.scholaris.pl , <https://ridero.eu>, <http://www.epodreczniki.pl>). Zachęcała do prowadzenia stron internetowych biblioteki, tworzenia we współpracy z uczniami publikacji (np. kroniki klasowej, szkolnej) za pomocą edytora tekstów i programów graficznych oraz wykorzystywania TIK w kształceniu kompetencji czytelniczych. Zachęcała również do prowadzenia blogów czytelniczych i funpagea na portalach społecznościowych w celu promocji czytelnictwa i biblioteki.

Przedstawiciele firmy Librus zaprezentowali, jak funkcjonuje program e-biblio, przeszkolili uczestników z obsługi tego programu. Biblioteka XXI w. powinna być cyfrowa. Cyfryzacja bardzo usprawnia pracę bibliotekarza, odpowiada na potrzeby czytelników. Musimy pamiętać, że współcześni uczniowie są „podłączeni do sieci” i skoro oni są on-line, to nauczyciel nie może być „off-line” i powinien korzystać z innowacji technologicznych.

Prezentacja pt. „Prywatność literacka w przestrzeni publicznej” miała nieco inny charakter. Pracownik naukowy z PŁ i zarazem artysta malarz – dr T. Sobczak, przekonywał, jak ważna jest aranżacja przestrzeni w bibliotece. Pokazywał zdjęcia wnętrza Biblioteki PŁ. Nowoczesne wyposażenie, design, galeria obrazów na ścianach, wyeksponowane odpowiednio rzeźby, dobór kolorów, oświetlenie tworzące aurę intymności – to wszystko sprawiło, że do biblioteki przychodzą ludzie nie tylko czytać, zdobywać informacje, ale także oglądać obrazy, obcować ze sztuką. W bibliotece szkolnej można urządzić np. galerię prac uczniów. Dzięki dbałości o estetykę wnętrza i odpowiednią atmosferę (genius loci), zachęcimy do odwiedzania biblioteki, zainspirujemy do uczestnictwa w kulturze.

W trzeciej odsłonie przedstawicielka wydawnictwa Tibum zaprezentowała **Kamishibai**, czyli japoński **papierowy teatr**. Jest to rewelacyjny przykład sztuki opartej na połączeniu słowa i obrazu oddziałujący na zmysły i emocje zwłaszcza dzieci. Kamishibai służy rojowi czytelnictwa, edukacji, wychowaniu, zabawie, rozwojowi. Spełnia funkcje terapeutyczne i wzmacnia poczucie wspólnotowości. Polecam gorąco nauczycielom przedszkoli, szkół podstawowych, specjalnych, pracownikom świetlic i oddziałów pediatrycznych, socjoterapeutom!

Animatorka działań twórczych Akademii Kreatywnej Edukacji zaprezentowała propozycje zajęć warsztatowych z książką. **Twórcza praca z książką** to np. zabawa w teatr (książka może być sceną, rekwizytem, aktorem), booktalking (rozmowy o książkach, improwizowane recenzje), storytelling (wymyślanie i opowiadanie historii, kreatywne pisanie), eksponowanie książek obrazem (fotografie, które oddają charakter tekstu), praca z picturebookami, książkami interaktywnymi, tworzenie ilustracji, artbooków, textilbooków., playbooków, lapbooków (książki artystyczne).

Ostatnia prezentacja „Biblioteczne w to mi graj” przedstawiała propozycje wykorzystania różnego rodzaju gier (planszowych, przestrzennych, logicznych, zręcznościowych) podczas zajęć bibliotecznych. Prelegent pokazywał, jak można wykorzystać już istniejące gry lub tworzyć z dziećmi i młodzieżą gry własnego pomysłu.

W drugim dniu zjazdu odbyły się warsztaty w małych grupach. Spośród bogatej oferty wybrałam zajęcia, które najbardziej mogą się przydać w pracy z dorosłą młodzieżą.

1. Storytelling w bibliotece.

Storytelling to inaczej twórcze opowiadanie historii. Jeden z uczestników warsztatu próbując oddać sens ang. terminu użył neologizmu „opowiadactwo”. Technika ta wykorzystywana jest w marketingu (godna polecenia pozycja - „Marketing narracyjny” Eryka Misiewicza) Służy budowaniu marki, zdobywaniu odbiorców (obserwatorzy rynku oparli swoją teorię na spostrzeżeniu, że ludzie chętnie „kupują historie”, uwielbiają słuchać opowieści).

Inspiracją do rozwinięcia narracji może być pojedyncze słowo, które budzi ciąg skojarzeń, obraz prowokujący do myślenia itp. Storytelling służy rozwojowi logicznego myślenia, kreatywności, nieskrępowanej wyobraźni, sprawności językowej, uczy umiejętności współpracy w grupie. Aby tworzona narracja spełniła swoją rolę, opowiadający musi w nią włożyć swoje emocje i wywołać emocje u odbiorcy. Podczas warsztatów tworzyliśmy historie na podstawie znanych gier i komiksów.

W pracy z dorosłymi technika ta może być pomocna w kształceniu umiejętności językowych, ale również w zdobywaniu tzw. umiejętności „miękkich” potrzebnych w pracy - rozwijaniu kreatywności i budowaniu pozytywnego wizerunku własnej osoby, autoprezentacji i umiejętności współpracy w grupie.

2. Zakładanie i prowadzenie Szkolnego Klubu Recenzentów.

Na początku zajęć prowadząca przedstawiła pozycje z literatury pomocne w promocji czytelnictwa i rozwijaniu kultury czytelniczej oraz realizowaniu wychowawczej roli biblioteki. Szkolny Klub Recenzentów to propozycja nie tylko dla uczniów zdolnych. Za pomocą różnych działań można zainteresować osoby nieśmiałe, do tej pory mało zaangażowane, odkryć ukryte talenty. Podczas zajęć w bibliotece można zachęcać do czytania recenzując teksty za pomocą:

- krótkich rozmów o książce (**booktalking**)
- eksponowaniu książek z jakimś rekwizytem w określonej scenerii (wzbudzenie ciekawości tytułem, okładką itp.)
- eksponowaniu książek z intrygującymi zakładkami w postaci fiszek, kartek samoprzylepnych (np. adnotacja „trup w bibliotece - str. 71, znaki graficzne – serduszka, kwiatki, wypisane sentencje itp.) przy okazji np. Tygodnia Zakazanych Książek,
- prerecenzje – krótkie, intrygujące zapowiedzi nowości, kolejnej części serii, książki, której po takiej zapowiedzi nie można nie przeczytać.

Podczas warsztatów każdy miał za zadanie przedstawić krótką recenzję wybranej książki.

Umiejętności zdobyte na warsztatach można wykorzystać w promocji czytelnictwa, organizacji konkursów czytelniczych itp. Podzieliłam się z uczestnikami warsztatów swoim doświadczeniem, ponieważ w organizowanym przeze mnie konkursie „Książki mówią do nas i o nas” uczestnicy stworzyli krótkie recenzje książek w formie literackiej, fotograficznej i plastycznej.

3. Publikująca biblioteka.

Podczas warsztatów odpowiedzieliśmy sobie na pytanie, co i w jaki sposób może publikować biblioteka szkolna. Publikacje mogą mieć formę papierową, drukowaną, ale częściej występują w formie elektronicznej – na stronie szkoły, biblioteki, profilu na portalu społecznościowym, w formie bloga bibliotecznego itp.

Publikujemy: informacje o zbiorach bibliotecznych, nowościach, książkach godnych polecenia, zapowiedzi wydarzeń w bibliotece szkole, konkursów, relacje z odbytych imprez, wyniki konkursu, quizy, ankiety, materiały dydaktyczne, propozycje scenariuszy zajęć i uroczystości, zestawienia bibliograficzne pomocy dydaktycznych itp.

Publikująca biblioteka to zadanie dla całej szkoły, które można zrealizować tylko w pracy zespołowej, we współdziałaniu z innymi nauczycielami oraz uczniami (można podzielić stronę www na sferę nauczycielską i sferę uczniowską)

Podczas tych warsztatów wykonywaliśmy projekt publikacji zapowiadającej wydarzenia biblioteczne w najbliższym miesiącu i zachęcającej do skorzystania z przedstawionej oferty.

Ten aspekt pracy bibliotekarza częściowo realizuję – relacje z wydarzeń kulturalnych organizowanych we współpracy z innymi nauczycielami zamieszczam na profilu placówki.

Możliwości są jednak o wiele większe, więc zapraszam do współpracy – doręczania materiałów, scenariuszy, opracowań, które mogą być udostępniane w bibliotece.

ZAPRASZAM DO SALONU SZKOŁY!

Małgorzata Pawlak – nauczyciel bibliotekarz

